

Globální zdraví

Zuzana Derflerová Brázdová
Ústav ochrany a podpory zdraví

Úvodem

Po shlédnutí komentované prezentace budete schopni rozumět

- konceptu globálního zdraví
- proč je globální zdraví tak důležité
- rozdílu mezi globálním a veřejným zdravím
- hlavním výzvám globálního zdraví v roce 2020

Možná někteří z vás zjistíte, že oblast veřejného a globálního zdraví vás profesně přitahuje více než představa péče o individuální zdraví...

<https://www.youtube.com/watch?v=xIUmsbuovl4>

Definice

Global Health is an area for study, research, and practise that places a priority on improving health and achieving health equity for all people world-wide.

(Koplan et al., 2011)

Definice Globálního zdraví

Those health issues that transcend national boundaries and governments and call for actions on the global forces that determine the health of people.

Kickbush I.: The need for an European strategy on global health (2

Veřejné zdraví

Veřejné zdraví se definuje jako umění a věda, jak předcházet nemocem, prodlužovat život a podporovat zdraví prostřednictvím organizovaného úsilí společnosti.

(Acheson, 1988; WHO)

Význam globálního zdraví (GZ)

GZ je důležité, protože život ve 21. století je taky globální.

Globalizace

Rostoucí vzájemná provázanost zemí zaměřená na obchod a tok idejí, usnadněná komunikačními technologiemi, kulturní konvergenčí a společnými obavami z dopadů na životní prostředí a zdraví.

(McMichael A, Beaglehole R. 2003)

Koncept klasifikace různých světů, národů, společností...

Původní konstrukce: „svobodný svět - komunistický blok - třetí svět“ je nyní zastaralá.

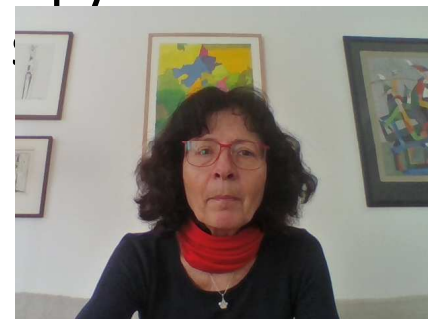
Jiná klasifikace:
"Sever - jih"

Rozvojové - rozvinuté“ („Méně rozvinuté - rozvinutější“)

Klasifikace používaná WHO:

„Zavedené tržní ekonomiky - bývalé socialistické ekonomiky Evropy - Čína a Indie jako odlišné entity vzhledem k velikosti populace - zbytek geografické oblasti

Výzvy globálního zdraví

Seznam 10 ohrožení pro globální zdraví (WHO, 2019)

- Znečištění ovzduší a změna klimatu
- Nepřenosné nemoci hromadného výskytu
- Hrozba globální chřipkové pandemie (!)
- Křehká a zranitelná prostředí, jako jsou regiony zasažené suchem a konflikty
- Antimikrobiální rezistence
- Ebola a vysoce ohrožující patogeny
- Nedostatečná primární péče
- Obavy z očkování
- Horečka dengue
- HIV

Top 10 globálních zdravotních problémů z jiného hlediska

- Fyzická aktivita a výživa.
- Nadváha a obezita.
- Kouření.
- Zneužívání návykových látek.
- HIV / AIDS.
- Duševní zdraví.
- Úrazy a násilí.
- Kvalita životního prostředí.

Chudoba a špatné zdraví - je to celosvětový zdravotní problém?

Chudoba a špatné zdraví po celém světě jsou neoddělitelně spjaty. Příčiny špatného zdraví milionů lidí na celém světě mají kořeny v politické, sociální a ekonomické nespravedlnosti. Chudoba je příčinou i důsledkem špatného zdraví. Chudoba zvyšuje šance na špatné zdraví. Špatné zdraví zase uvěznjuje komunity v chudobě. Infekční a zanedbávané tropické nemoci každoročně zabíjejí a oslabují miliony nejchudších a nejzranitelnějších lidí.

Chudoba...

Trh v Kuito, Angola

Bída...

Hrůza... Obydlený dům v místě, kde 27 let zuřila občanská válka

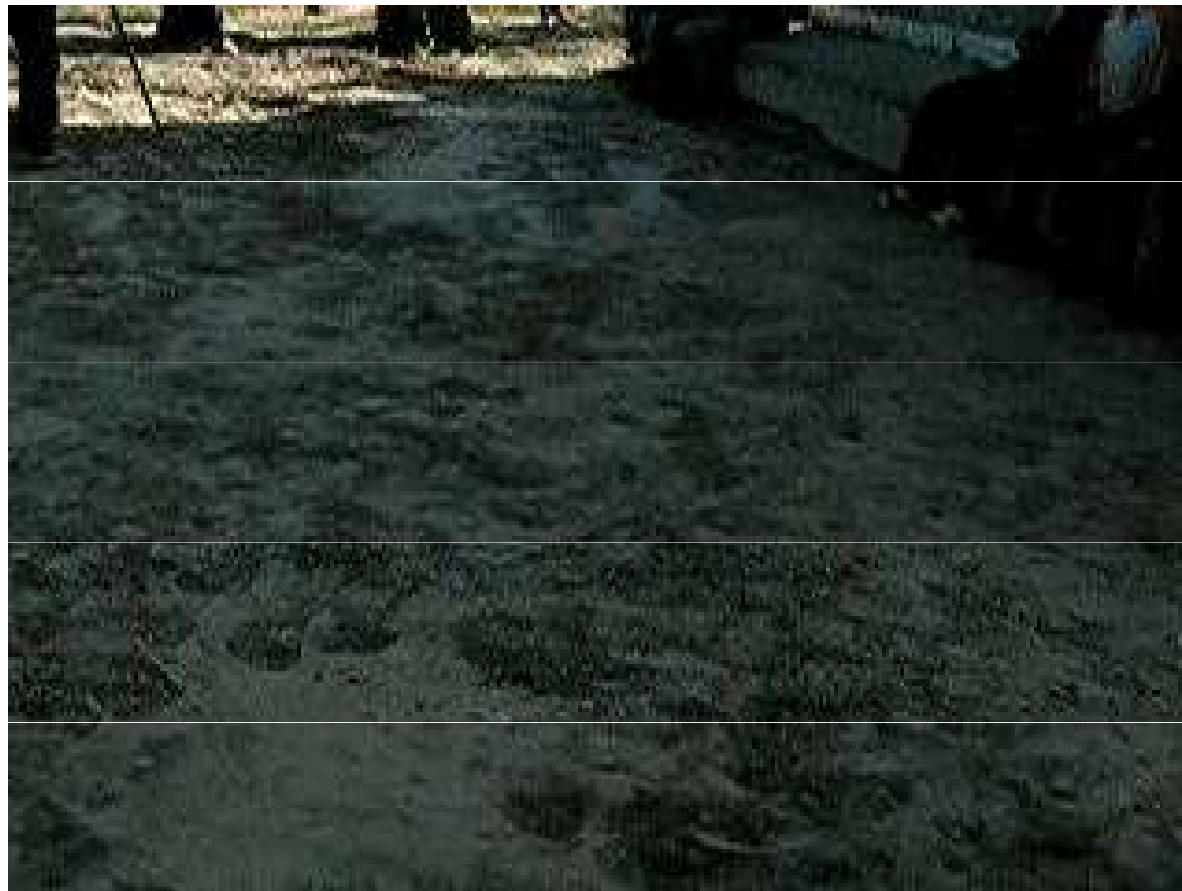

Které infekční nemoci jsou hlavními zabijáky po celém světě?

- HIV, průjmová onemocnění, tuberkulóza a malárie, stejně jako přenosná onemocnění dýchacích cest, jako je zápal plic, zabíjejí většinu lidí. Průjmová onemocnění, zápal plic a malárie tvoří téměř polovinu všech dětských úmrtí na celém světě.
- Opomíjené tropické nemoci postihují více než miliardu lidí, téměř všechny v nejchudších a nejvíce marginalizovaných komunitách. Malomocenství, lymfatická filariáza, onchocerkóza, schistosomiáza, helminty přenášené půdou a trachom mohou způsobit silné bolesti a celoživotní postižení - a znamenat obrovské ztráty produktivity. Snaha o řešení často ustupuje jiným zdravotním problémům.

Leprosarium - Angola

13 nejnaléhavějších problémů globálního zdraví v tomto desetiletí

(Caruso, C., January 16, 2020)

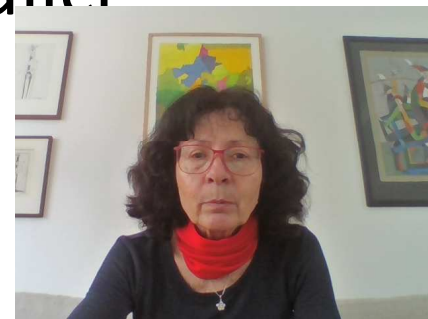
1. Zaměření na zdraví při diskusi o změně klimatu

Klimatická krize má nejen přímý dopad na životní prostředí, ale také představuje mnoho zdravotních rizik pro lidi na celém světě. Např. téměř 7 milionů lidí každý rok zemře na následky znečištění ovzduší. Přírodní katastrofy a katastrofické povětrnostní jevy způsobené nebo poháněné změnou klimatu zhoršují šíření nemocí a mohou vést k podvýživě nebo ji podnítit. Světové autority se musí naléhavými zdravotními riziky zabývat.

2. Poskytování zdravotní péče populacím v krizi

V zemích zažívajících konflikty nebo krize je velmi těžké léčit nebo potlačit ohniska nemocí. Pokračující útoky na zdravotnická zařízení a zdravotnické pracovníky také omezují rozsah přístupu obyvatel základní zdravotní péče v daném regionu. I když je nezbytně nutné, aby organizace jako WHO poskytovaly lékařské týmy k distribuci zdravotnických služeb do zemí v krizi, jsou zapotřebí také politická řešení, která by ukončila tyto život ohrožující konflikty.

3. Zpřístupnění zdravotní péče všem

Zdravotní péče by měla být přístupná lidem všech socioekonomických prostředí. V současné době existuje rozdíl 18 let v délce života mezi lidmi žijícími v bohatých a chudých zemích. S celkovým nárůstem rakoviny, cukrovky a dalších nepřenositelných nemocí na celém světě je přístup ke kvalitní zdravotní péči pro všechny zásadní pro snížení nerovnosti v oblasti zdraví. Aby to bylo možné, musí být země ochotné vyčlenit 1% svého hrubého domácího produktu (HDP) na služby primární zdravotní péče.

4. Rozšíření přístupu k vakcínám a lékům

Téměř třetina světové populace nemá přístup ke kvalitní léčbě a vakcínám, což ohrožuje miliony životů. Zvýšení dostupnosti těchto potenciálně život zachraňujících léků a vakcín je klíčem k prodloužení a zlepšení kvality života lidí žijících v komunitách s nízkými příjmy a v chudých zemích.

5. Boj proti přenosným nemocem

Odhaduje se, že přenosné nemoci jen v letošním roce zabijí přibližně 4 miliony lidí, což je více než 28násobek počtu těch, kteří zemřeli v důsledku nemocí, jimž lze předcházet očkováním v roce 2019. Aby se snížil počet obětí, potřebují endemické země dostatečné financování zdravotnictví ke zlepšení kvality léčby, investovat do výzkumu a rozšířit dosah imunizace.

Poznámka: tento článek vyšel ještě před koronavirovou epidemií

6. Příprava na epidemie

Pokud jde o propuknutí nemoci nebo epidemie, je důležité zpomalit přenos, zvláště když jsou potenciálně ohroženy miliony životů. Ať už se jedná o nový kmen chřipky rezistentní na vakcíny nebo pokračující šíření různých chorob přenášených komáry, jako je malárie, je důležité, aby se země zaměřily na připravenost a preventivní opatření investováním do zdravotní péče a infrastruktury.

7. Zvyšování dostupnosti zdravých potravin

Vzhledem k tomu, že nedostatečné zabezpečení potravinami stále postihuje miliony lidí, zejména ve válkou zmítaných oblastech, mnohým zbývají buď nebezpečné nebo nezdravé potraviny, které přímo způsobují třetinu všech nemocí na celém světě. V boji proti vzestupu obezity a nemocí souvisejících s výživou musí země vyvinout lepší veřejné politiky a poskytnout všem zdravější možnosti stravování

8. Investice do zdravotnických pracovníků

Zdravotničtí pracovníci po celém světě jsou často přepracováni a nedostatečně placeni, což vedlo k celosvětovému nedostatku zdravotníků - tento fakt ohrožuje systémy zdravotní péče i rizikové skupiny lidí. Aby bylo možné udržet funkční globální systémy zdravotní péče, svět potřebuje do konce roku 2030 dalších 18 milionů zdravotnických pracovníků.

9. Podpora bezpečnosti dospívajících

Téměř 1 milion teenagerů každoročně umírá na následky násilí, HIV / AIDS a sebevraždy. Poskytování pedagogických pracovníků a zdravotnických pracovníků vybavených nezbytnými nástroji pro vzdělávání teenagerů o sexu, užívání drog a duševním zdraví může toto číslo významně snížit. Ochrana naší budoucnosti znamená ochranu příští generace.

10. Posílení důvěry mezi veřejností a systémy zdravotní péče

Dezinformace o léčivých přípravcích a očkovacích látkách mohou být v globálním měřítku škodlivé pro veřejné zdraví. Skupiny jako hnutí proti očkování například používají sociální média k šíření dezinformací, čímž narušují důvěru veřejnosti ve zdravotnické instituce v globálním měřítku. Vyšší kvalita zdravotní výchovy a odpovědnost za sociální média mohou tuto nedůvěru omezit.

11. Využití moderních technologií a inovací

Každým dnem přicházejí nová technologická vylepšení, která usnadňují diagnostiku a léčbu různých nemocí. Je však důležité pochopit etické důsledky tohoto pokroku při jejich uvádění do sektoru veřejného zdraví, aby lidé hledající lékařskou péči nebyli poškozeni samotným nástrojem, který jim má pomoci.

12. Prevence rezistence na antibiotika

Antimikrobiální rezistence (AMR) je stav, ve kterém určité bakterie nebo viry již nereagují na léčbu antibiotiky. Protože AMR by mohla představovat vážnou hrozbu pro moderní medicínu, musí mezinárodní úřady mj. hledat zdroje finančních prostředků na výzkum nových antibiotik.

Poznámka: autorka článku nezmiňuje příčiny AMR a detailnější prevenci.

13. Zajištění čistoty a sterility zdravotnických vybavení

Čistá voda a hygiena jsou klíčem k udržení čistých zdravotnických zařízení. V současné době 1 ze 4 zdravotnických zařízení po celém světě postrádá základní hygienický servis a čistou vodu, což zvyšuje celkové riziko infekce jak pro pacienty, tak pro zdravotnické pracovníky.

Doporučené zdroje a literatura

- https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/eu_world/docs/20140930_global_health_infograph_en.pdf
- https://ec.europa.eu/health/international_cooperation/global_health_cs
- <https://www.youtube.com/watch?v=xIUmsbuovl4>

Další výzvy pro globální zdraví

- Respirační infekce s delší inkubační dobou
- Biologické zbraně?

**Díky za pozornost, snad jste
porozuměli hlavní myšlence této
prezentace.**

